

BOSNA I HERCEGOVINA
APELACIONI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 96 o P 105297 19 Gž
Brčko, 12.03.2019. godine

Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, u vijeću sastavljenom od sudija Kadrić Zijada, kao predsjednika vijeća, Lucić Josipe i Klaić Ilje, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice M.R. iz B., koju zastupa punomoćnik K.V., advokat iz Kancelarije ..., protiv tuženog M.M. iz S., koga zastupa punomoćnik M.M.2, advokat iz B., radi izdržavanja, v.sp. 200,00 KM, odlučujući o žalbi tužiteljice, izjavljenoj protiv presude Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 96 o P 105297 17 P od 10.10.2018. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 12.03.2019. godine, donio je slijedeće

R J E Š E N J E

Žalba tužiteljice M.R. iz Brčkog se UVAŽAVA i presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 96 o P 105297 17 P od 10.10.2018. godine UKIDA i predmet vraća istom sudu na ponovno suđenje.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 96 o P 105297 17 P od 10.10.2018. godine (u daljem tekstu prvostepena presuda) odlučeno je kako slijedi:

„ODBIJA SE tužbeni zahtjev tužiteljice, kao neosnovan a koji glasi:

Obavezuje se tuženi M.M., sin R., ..., da na ime doprinosa za izdržavanje tužiteljice M.R. rođ. Š., kćeri C., iz B., ul. ..., Brčko distrikt BiH, kao neobezbijedenog bračnog partnera, plaća mjesečno iznos od 200,00 KM, na ruke tužiteljice M.R. i to svakog prvog do petog u mjesecu za tekući mjesec, počev od 01.08.2017. godine, kao dana podnošenja tužbe, pa ubuduće, sve dok ova obaveza po zakonu bude trajala ili dok ova presuda ne bude ukinuta ili izmijenjena, sve u roku od 30 dana po pravosnažnosti presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Svaka stranka snosi svoje troškove postupka.“

Protiv prvostepene presude, tužiteljica M.R. iz B. (u daljem tekstu tužiteljica) blagovremeno je izjavila žalbu zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom ovom sudu da žalbu uvaži i prvostepenu presudu ili ukine i predmet vrati prvostepenom sudu ili „sam održi glavnu raspravu“, ili preinači i usvoji tužbeni zahtjev.

Tuženi M. M. iz S. (u daljem tekstu tuženi) nije odgovorio na žalbu.

Nakon što je prvostepenu presudu ispitaio u smislu odredbe člana 330. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 8/09, 52/10 i 27/14, u daljem tekstu Zakon o parničnom postupku), ovaj sud je ocijenio da je žalba osnovana i odlučio je kao u izreci ovog rješenja iz razloga koji slijede:

Predmet raspravljanja i odlučivanja u ovoj parnici zahtjev je tužiteljice (tužbeni zahtjev) da joj tuženi (bivši bračni partner) za izdržavanje plaća iznos od 200,00 KM mjesečno.

Postavljenom tužbenom zahtjevu, tuženi je iskazao protivljenje tvrdnjom da je tužiteljica sposobna za rad, da posjeduje imovinu i da se može izdržavati, a da on nema stalno zaposlenje i kad radi kao zidar da ostvaruje plaću u iznosu od 400,00 KM mjesečno, te da nema prihoda od svojih nekretnina a uz to, smatra da je tužiteljica izgubila pravo tražiti izdržavanje u posebnoj parnici.

Odlučujući o tužbenom zahtjevu, polazeći od činjeničnih tvrdnji na kojima je tužiteljica utemeljila tužbeni zahtjev za izdržavanje i činjeničnih tvrdnji i argumenata sa kojima je tuženi osporio tužbeni zahtjev i pozivajući se na rezultate rasprave (dokaze koji su trebali potvrditi ili pobiti njihove zahtjeve i navode):

da su parnične stranke sklopile brak u R. 03.05.1998. godine i da nisu imali zajedničku djecu,

da je pravosnažnom presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 96 o P 100976 16 P od 14.02.2017. godine razveden brak parničnih stranaka,

da u brakorazvodnoj parnici tužiteljica nije stavila zahtjev za izdržavanje od tuženog,

da iz pomenute presude o razvodu braka nije razvidno da je sud upoznao tužiteljicu s pravom da može postaviti zahtjev za izdržavanje,

obzirom da tužiteljica „nije pružila dokaze“ da je sud u brakorazvodnoj parnici nije upoznao sa pravom da može postaviti zahtjev za izdržavanje, niti je u „presudi za razvod braka... konstatovano da je tužiteljica u toku glavne rasprave istakla da nema imovine, da joj pružaju pomoć rođaci, te da je zdravstveno nesposobna za privređivanje“, niti je dokazala da su te okolnosti postojale „u vrijeme zaključenja glavne rasprave u postupku za razvod braka i da bez prestanka traju do zaključenja glavne rasprave u postupku za izdržavanje“, prvostepeni sud je zaključio da nisu ispunjeni uvjeti iz odredbe člana 204. stav 3. Porodičnog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 23/07, u daljem tekstu Porodični zakon) za izdržavanje tužiteljice od bivšeg bračnog partnera (tuženog) i odbio je tužbeni zahtjev.

U žalbi izjavljenoj protiv prvostepene presude, tužiteljica kroz sva tri žalbena razloga u bitnom tvrdi da je prvostepeni sud zbog pogrešno protumačene odredbe člana 204. Porodičnog zakona propustio da cijeni sve provedene dokaze, da je „osim presude za razvod braka“, ostale provedene dokaze „samo pobrojao u presudi“, a onda da je zbog toga propustio utvrditi relevantne činjenice za presuđenje o tužbenom zahtjevu, te da je na osnovu pravilne ocijene svih izvedenih dokaza trebao je suprotno zaključiti, odnosno da su ispunjeni zakonom predviđeni uvjeti za izdržavanje razvedenog bračnog partnera.

Takve tvrdnje tužiteljice iznesene u žalbi protiv prvostepene presude, ovaj sud je našao osnovanim, jer je prvostepeni sud pogrešno protumačio odredbu člana 204. Porodičnog zakona i stoga propustio uzeti u obzir sve relevantne dokaze, odnosno na osnovu analize svih izvedenih dokaza formirati svoje uvjerenje o dokazanim i nedokazanim odlučnim činjenicama i s tim u vezi propustio je utvrditi i odlučne činjenice za presuđenje o tužbenom zahtjevu.

Naime, prema odredbi člana 204. Porodičnog zakona, ako već u parnici za razvod ili poništenje braka nije postavljen zahtjev za izdržavanje, tada bivši bračni partner može u roku od jedne godine od prestanka braka tražiti izdržavanje u posebnoj parnici i to ako su pretpostavke za izdržavanje predviđene u odredbi člana 203. istog Zakona postojale i u trenutku zaključenja glavne rasprave za razvod ili poništenje braka i trajale bez prestanka sve do zaključenja glavne rasprave za izdržavanje. Dakle, bračni partner koji je posebnom tužbom unutar roka od jedne godine od prestanka braka zatražio izdržavanje od bivšeg bračnog partnera, ne gubi to pravo zato što ga nije postavio u brakorazvodnoj parnici.

Međutim, prvostepeni sud nije u tom smislu utvrđivao odgovarajuće činjenice čije postojanje je pretpostavka da bi se moglo raspravljati o osnovanosti tužbenog zahtjeva, već je bez upuštanja u ocjenu provedenih dokaza kojima je tužiteljica dokazivala osnovanost tužbenog zahtjeva (medicinska dokumentacija i medicinsko vještačenje na okolnosti

sposobnosti za rad, iskaz svjedoka o imovinskom stanju tužiteljice i tuženog, zajedno sa materijalnom dokumentacijom) zaključio da ne postoje uvjeti da traži izdržavanje.

Prema tome, propuštanje tužiteljice da iz bilo kojih razloga, do okončanja brakorazvodne parnice istakne zahtjev za izdržavanje od razvedenog bračnog partnera (tuženog), ne znači da je time izgubila pravo na izdržavanje, jer, prema izričitoj zakonskoj odredbi (član 204. stav 3. Porodičnog zakona), takav zahtjev se može istaći u roku od jedne godine od prestanka braka, uz jedini uvjet da su materijalnopravne pretpostavke za izdržavanje iz odredbe člana 203. Porodičnog zakona postojale i u vrijeme zaključenja glavne rasprave u brakorazvodnoj parnici i da traju u kontinuitetu do glavne rasprave u ovoj parnici. Međutim, prvostepeni sud nije uzeo u obzir sve provedene dokaze i stoga je propustio utvrditi da li je u vrijeme zaključenja glavne rasprave u brakorazvodnoj parnici tužiteljčin zahtjev za izdržavanje bio osnovan da je postavljen u toj parnici i da li bez prestanka egzistira do zaključenja glavne rasprave u ovoj parnici.

Imajući u vidu citirane odredbe Porodičnog zakona (odredbe članova 203. i 204.), ali i odredbu člana 214. prema kojoj je kod odlučivanja o zahtjevu za izdržavanje uvijek potrebno utvrditi ukupan iznos sredstava potrebnih za izdržavanje osobe koja zahtjeva izdržavanje i staviti u relaciju s tom činjenicom potrebe i mogućnosti stranaka, ovaj sud drži da je prvostepeni sud izveo preuranjen zaključak o neosnovanosti tužbenog zahtjeva, jer je propustio da ispita i utvrdi relevantne činjenice za raspravljanje i odlučivanje o osnovanosti tužbenog zahtjeva.

Dakle, prvostepeni sud prilikom rješavanja ove pravne stvari nije razjasnio bit spora sukladno gore citiranim odredbama Porodičnog zakona po kojima se postavljani tužbeni zahtjev raspravlja i prosuđuje. Zbog pogrešnog pravnog pristupa postoji nezakonito postupanje prvostepenog suda, jer je onemogućio stranke da raspravljaju pred sudom o činjenicama koje su od značaja za pravilnu primjenu materijalnog prava i donošenje zakonite odluke. Ovakvo nezakonito postupanje prvostepenog suda ima karakter relevantne povrede parničnog postupka iz odredbe člana 318. Zakona o parničnom postupku na koju je tužiteljica ukazala u žalbi.

Kako se ovakav propust prvostepenog suda ne može otkloniti ni preinačenjem prvostepene presude jer nisu utvrđene sve odlučne činjenice i okolnosti za presuđenje o tužbenom zahtjevu, a ni otvaranjem rasprave pred ovim sudom, jer bi tako strankama bilo uskraćeno pravo na redovan pravni lijek i onemogućeno da raspravljaju pred sudom, valjalo je primjenom odredbe člana 336. stav 1. tačka 2. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine žalbu tužiteljice uvažiti, prvostepenu presudu ukinuti i predmet vratiti prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Prvostepeni sud će u ponovnom postupku, imajući u vidu primjedbe i napomene iznesene u ovom rješenju, pravilnom ocjenom izvedenih dokaza i eventualno po potrebi izvođenjem novih dokaza potpuno i pravilno utvrditi sve činjenice od odlučnog značaja za pravilnu primjenu relevantnih odredbi Porodičnog zakona i donijeti novu na zakonu zasnovanu presudu i sukladno odredbi člana 130. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, odlučiti o svim troškovima parničnog postupka.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Zijad Kadrić